

Úprava pobytu cizinců v České republice

Mgr. Martin Murad

PETERKA & PARTNERS v.o.s.
advokátní kancelář

VŠE O ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR A VYSÍLÁNÍ
PRACOVNÍKŮ DO ZAHRANIČÍ

1. VOX, a.s.
6. října 2008

Obsah :

1. Úvod do problematiky
2. Režim občanů EU, EHP, Švýcarska a jejich rodinných příslušníků
3. Režim cizinců v užším smyslu – občanů tzv. třetích států, novinky související se vstupem ČR do „Schengenského systému“
4. Ohlašovací povinnosti, specifika pobytu cizinců za účelem zaměstnání
5. Připravované legislativní změny – zelené karty

1.1 Relevantní legislativa

- ❖ Zákon .č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů („**cizinecký zákon**“) + prováděcí vyhlášky
  - ❖ **Smlouva o založení ES** (Smlouva o přistoupení ČR k EU)
  - ❖ Nařízení Rady (ES) č. 562/2006 v platném znění, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (**Schengenský hraniční kodex**)
  - ❖ Nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni
  - ❖ Platné mezinárodní smlouvy
  - ❖ Schengenské acquis
- a další

1.2 Na koho se cizinecká legislativa vztahuje (cizinci v širším smyslu)

- ❖ Občané Evropské Unie (*27 zemí*)
- ❖ Občané EHP a Švýcarska (Norsko, Island, Lichtenštejnsko)
- ❖ Rodinní příslušníci občanů ČR, EU a EHP
- ❖ Občané tzv. třetích zemí

(„cizinci ve smyslu cizineckého zákona“ – negativní definice)

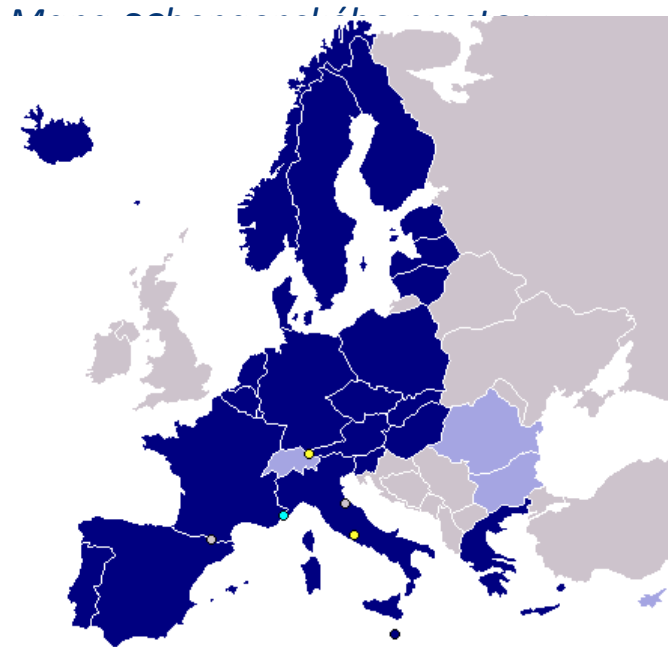
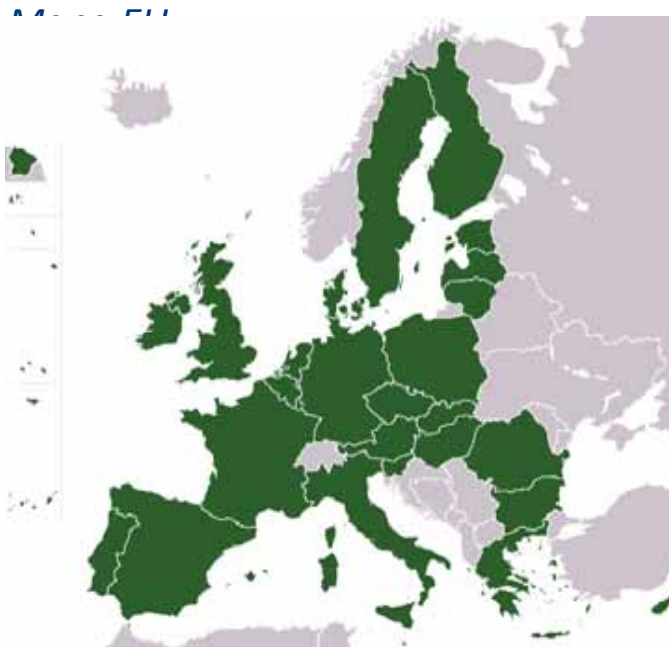
- s vízovou povinností (př. *Rusko, Čína, Indie, Albánie atd.*)
- tzv. bezvízoví cizinci (př. *USA, Kanada, Japonsko atd.*)

Úvod do problematiky

zdroj : Wikipedia

http://cs.wikipedia.org/wiki/Schengensk%C3%BD_prostor

http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_unie

1.3 Pobytové režimy

- ❖ Pobyt občanů EU, občanů EHP a Švýcarska
- ❖ Pobyt jejich rodinných příslušníků a rodinných příslušníků občanů ČR
- ❖ Přejížděcí pobyt cizinců na území
- ❖ Trvalý pobyt cizinců na území

2.1 Vstup a pobyt občanů EU na území ČR

❖ **Princip volného pohybu osob :**

právo vstupovat a pobývat na území České republiky bez zvláštních omezení pouze na základě cestovního dokladu / průkazu totožnosti

❖ K pobytu **do 3 měsíců** občané EU nepotřebují žádné zvláštní vízum, povolení k pobytu.

❖ Pokud chce občan jiného členského státu pobývat na území ČR **po dobu delší než 3 měsíce**, je oprávněn, avšak nikoli povinen, požádat o vydání "**povolení k pobytu pro státního příslušníka členského státu ES**"

- **potvrzení o přechodném pobytu** (5 let)
- **povolení k trvalému pobytu** (10 let) – v zásadě po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu

(obojí lze prodloužit)

❖ Podává se v ČR na policii na území České republiky, na inspektorátu cizinecké policie příslušném podle místa jeho pobytu (lhůta pro vydání : 60 dní)

❖ Osvobozeno od správního poplatku

2.2 Vstup a pobyt rodinných příslušníků občanů EU na území ČR

❖ Rodinný příslušník občana EU :

1. manžel (manželka)
2. dítě mladší 21 let
3. rodič, který vyživuje dítě mladší 21 let (EU) a žije s ním ve společné domácnosti
4. nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii
5. takové dítě či takový příbuzný manžela (manželky) občana Evropské unie
(výj. u povolení k pobytu za účelem studia – jen manžel(ka) a nezaopatřené dítě)

Obdobně i další příbuzný, který splňuje zákonné podmínky (zej. společná domácnost, výživa, závislost) a „partner“

Režim občanů EU, EHP, Švýcarska a jejich rodinných příslušníků

- ❖ Rodinní příslušníci, kteří nejsou sami občané EU, potřebují ke vstupu na území vízum, vztahuje-li se na stát, jehož jsou občany, vízová povinnost.
- ❖ Žádá-li občan EU o povolení/potvrzení k pobytu nebo bylo-li mu již vydáno, jsou jeho rodinní příslušníci oprávněni, případně povinni, žádat o povolení k pobytu (stejně výhody):
  - povolení k přechodnému pobytu
  - povolení k trvalému pobytu
- ❖ Žádost se podává v ČR na policii na území České republiky - na inspektorátu cizinecké policie příslušném podle místa jeho pobytu (lhůta pro vydání : 60 dní)
- ❖ Osvobozeno od správního poplatku

2.3 Vstup a pobyt občanů států EHP a Švýcarska a jejich rodinných příslušníků na území ČR

- ❖ Obdobný režim jako režim uplatňovaný vůči občanům Evropské unie a jejich rodinným příslušníkům
(tj. Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko)
- ❖ Potvrzení / povolení k pobytu (jiná vizuální forma)

3.1 Přejídný pobyt cizinců na území ČR

Cizinec může pobývat na území ČR přechodně:

- ❖ *bez víza*
- ❖ *na základě uděleného víza :*
  - krátkodobého
  - dlouhodobého
  - diplomatického
  - zvláštního
- ❖ *na základě povolení k přechodnému pobytu*
- ❖ *na základě výjezdního příkazu*

3.1.1 Cizinec může na území ČR přechodně pobývat bez víza, pokud
tak stanoví

- ❖ přímo použitelný právní předpis ES
- ❖ mezinárodní smlouva, nařízení vlády
- ❖ v dalších případech stanovených zákonem, např. je-li držitelem dlouhodobého / trvalého povolení k pobytu na území jiného smluvního státu a doba jeho pobytu na území ČR nepřekročí 3 měsíce

Nejde-li o výdělečnou činnost (př. podnikání, zaměstnání) - potřeba víza.

Uplatnění tohoto pravidla v rámci Schengenského režimu:

- ❖ jedná se o občany států uvedených na tzv. „bílém seznamu“ EU (př. USA)
  - tito cizinci mohou vstupovat a pobývat na území ČR a Schengenu bez víza po dobu 3 měsíců v průběhu 6 měsíců (doba pobytu se sčítá)
  - cestovní doklad je orazítkován při vstupu / vycestování z Schengenského prostoru
  - Schengenský hraniční kodex vymezuje příkladný seznam dokumentů, které mohou být vyžadovány při vstupu na území
  - ohlašovací povinnost (viz dále)

3.1.2 Krátkodobá víza :

- ❖ letištní vízum = vízum typu A
- ❖ průjezdní vízum = vízum typu B
- ❖ vízum k pobytu do 90 dnů = vízum typu C
- ❖ jednotné schengenské vízum – vízum typu A, B, a C udělené cizinci smluvním státem, které jej opravňuje k pobytu i na území jiného státu (platnost však může být územně omezena)

Procedura vedoucí k vydání krátkodobého víza typu C :

- Žádost se podává na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí (většinou mimo Schengen, osobně)
- Vízum lze udělit jako jednorázové, ke 2 vstupů, vícenásobné
- Platnost : dle počtu vstupů, max. 2 roky
- Doba pobytu: max. 3 měsíce
- Účel pobytu (zaměstnání, podnikání, výzkum, studium atd.)
- Lhůta : 30 dnů od podání žádosti (v praxi 1-2 týdny)
- Poplatek: 60 EUR
- Lze prodloužit v rámci max. platnosti a max. doby pobytu
- Není na něj právní nárok (obdobně i v případě dalších pobytových titulů)

Jednotné schengenské vízum:

- ❖ vízum typu A, B a C lze udělit jako jednotné schengenské vízum
- ❖ Opravňuje ke vstupu a pohybu po celém schengenském prostoru po dobu 3 měsíců v průběhu 6 měsíců od prvního vstupu, poté je cizinec povinen schengenský prostor opustit
- ❖ jsou-li splněny veškeré podmínky zejm.:
  - Cizinec není zařazen do SIS
  - Není důvodné podezření, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu, narušit veřejný pořádek, mezinárodní vztahy
- ❖ uděluje zastupitelský úřad ČR, pokud je ČR cílem cesty, při průjezdu prvním schengenským státem
- ❖ Cestovní doklad opravňuje ke vstupu do všech schengenských států (obdobně zdravotní pojištění se vztahuje na všechny tyto státy)
- ❖ Platnost lze územně omezit

3.1.3 Dlouhodobá víza:

- ❖ vízum k pobytu nad 90 dnů = vízum typu D (tzv. národní vízum)
- ❖ vízum typu D nebo D+C udělené cizinci smluvním státem, které jej opravňuje k pobytu i na území jiného státu
  - vízum k pobytu nad 90 dnů udělované za účelem vyžadujícím pobyt na území ČR delší než 3 měsíce s dobou platnosti až na 1 rok
  - vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí povolení k pobytu udělované s platností na 6 měsíců opravňující k pobytu na území ČR po dobu 3 pracovních dnů
  - vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území ČR udělované s platností na dobu nezbytně nutnou, nejdéle až na 1 rok

Procedura vedoucí k vydání dlouhodobého víza:

- ❖ Žádost se podává na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí (osobně)
- ❖ Platnost : dle počtu vstupů, max. 2 roky
- ❖ Doba pobytu: déle než 3 měsíce, na dobu trvání účelu, zásadně na 1 rok
- ❖ Účel pobytu (zaměstnání, podnikání, výzkum – speciální náležitosti žádosti, studium atd.)
- ❖ Lhůta : 90 dnů od podání žádosti, ve složitých případech 120 dní (v praxi cca. 2 - 3 měsíce)
- ❖ Správní poplatek: 2500 Kč
- ❖ Lze prodloužit v rámci max. platnosti
- ❖ Není na něj právní nárok

Pohyb a pobyt držitelů dlouhodobých víz v rámci schengenského systému

- ❖ Nejde o jednotné schengenské vízum, ale vízum národní
- ❖ Vízum typu D+C opravňuje jeho držitele k volnému pohybu v rámci schengenského prostoru po dobu prvních třech měsíců od vydání
- ❖ Vízum typu D opravňuje k tranzitu v max. délce 3 dnů směrem do ČR (nikoli opačně)
dle striktního výkladu neumožňuje volný pohyb v Schengenském prostoru mimo území ČR
- ❖ Nový výklad Komise: do doby strávené v schengenském prostoru se nepočítá doba strávená ve státě, který vydal národní vízum

Aplikace:

- bezvízoví cizinci: možnost pobytu až 3 měsíce během šesti měsíců i v jiných schengenských státech
- ostatní : možnost zažádat si o jednotné schengenské vízum státu, do kterého chtějí vycestovat v schengenském prostoru (např. italská ambasáda v Praze)
- držitelé víza D+C o něj mohou zažádat až v 2. půlroce
- platí i 3 měsíce po skončení platnosti víza

3.1.4 Povolení k dlouhodobému pobytu

Žadatel musí být držitelem dlouhodobého víza, hodlá pobývat na území déle než 1 rok a trvá stejný účel pobytu

Procedura vedoucí k vydání povolení k dlouhodobému pobytu:

- ❖ Žádost se podává ve lhůtě 120 – 14 dní před vypršením platnosti dlouhodobého víza u inspektorátu cizinecké policie, příslušného dle místa hlášeného pobytu **na území ČR.**
- ❖ Pobyt delší než jeden rok
- ❖ Účel : zaměstnání, podnikání, společné soužití rodiny, pobytu rezidenta jiného členského státu EU, studium, vědecký výzkum atd.
za určitých podmínek lze žádat o změnu účelu
- ❖ Lhůta pro vydání 60 dnů od podání žádosti
- ❖ Správní poplatek 2000 Kč

Pohyb a pobyt držitelů povolení k dlouhodobému pobytu v rámci schengenského systému:

- ❖ Pobyt až 3 měsíce na území jiného schengenského státu
- ❖ K tomu nepotřebují vízum, předkládají cestovní doklad a povolení k pobytu
- ❖ Dle nové interpretace držitelé povolení – bezvízoví cizinci – mohou cestovat také po dobu 3 měsíců po skončení platnosti povolení

3.2 Trvalý pobyt

Povolení k trvalému pobytu

O povolení k trvalému pobytu lze zažádat :

- ❖ za splnění zákonných podmínek i bez předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR (např. humanitární důvody)
- ❖ za splnění zákonných podmínek po 4 letech nepřetržitého pobytu (zejm. v případě udělení mezinárodní ochrany)
- ❖ po **5 letech** nepřetržitého pobytu na území ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů a na povolení k dlouhodobému pobytu

Držitel povolení k trvalému pobytu k zaměstnání nepotřebuje získat povolení k zaměstnání.

Procedura vedoucí k vydání povolení k trvalému pobytu:

- ❖ Žádost lze podat na zastupitelském úřadu ČR v **zahraničí** nebo na inspektorátu cizinecké policie **na území ČR**.

Doba

- ❖ Lze prodloužit ve lhůtě 90 dnů před uplynutím platnosti; v odůvodněných případech může žádost podat i dříve.
- ❖ Lhůta: 120 dní (v zahraničí) nebo 60 dnů (na území)
- ❖ Správní poplatek : 1000 Kč

Pohyb a pobyt držitelů povolení k dlouhodobému pobytu v rámci schengenského systému:

Stejné principy jako u držitele povolení k přechodnému pobytu.

4.1 Ohlašovací povinnosti:

❖ Hlášení místa pobytu

Občané EU + rodinný příslušník, pokud na území tento občan pobývá: do 30 dnů od vstupu, pokud je předpokládán pobyt delší než 30 dnů

Cizinci : do 3 pracovních dnů od vstupu

Výše uvedené povinnosti se nevztahují na cizince, za které povinnost splnil ubytovatel.

❖ Hlášení změn pobytu

Držitel průkazu o pobytu rodinného příslušníka EU, povolení k (trvalému) pobytu a občan EU : do 30 dnů od změny, pokud bude předpokládána změna delší než 180 dnů

Držitel víza nad 90 dnů a povolení k dlouhodobému pobytu : do 30 dnů od změny, pokud bude předpokládána změna delší než 90 dnů

❖ Chybná úprava pro držitele zelených karet

Do 3 pracovních dnů osobně ohlásit místo pobytu a předložit doklad o zajištění ubytování (max. lhůta pro předložení dokladu o ubytování – 10 pracovních dnů ode dne vstupu)

Ohlašovací povinnost v rámci schengenského systému:

Důležité pro prokazování doby strávené v Schengenu (např. mimo stát, který udělit vízum D / D+C)

Pravidla se liší stát od státu – doporučuje se informovat předem.

4.2 Specifikace pobytu cizinců za účelem zaměstnání

- ❖ Občané EU a jejich rodinní příslušníci – stejný režim jako občané ČR
- ❖ Ostatní cizinci
  - povolení zaměstnavatele k získávání cizinců na volná pracovní místa (novela počítá se zrušením)
  - povolení k zaměstnání max. na 1 rok - lze prodloužit (novela počítá s 2 roky)
    - nutné i v případě „vyslání“
    - výjimky § 98 zákona o zaměstnanosti
  - platné povolení k pobytu
(vízum / povolení za účelem zaměstnání – platí i pro bezvízové cizince)

Zaměstnavatel

- ❖ plní evidenční a oznamovací povinnosti stanovené zákonem
- ❖ odpovídá za to, že jeho zaměstnanci mají platné pracovní povolení a pobytový titul

Projekt tzv. zelených karet

- ❖ Poslanecká sněmovna v srpnu schválila rozsáhlou **novelu zákona o zaměstnanosti, o pobytu cizinců** a některých dalších zákonů s cílem dosáhnout pružnějšího pracovního trhu
- ❖ Z hlediska úpravy pobytu cizinců se navrhuje zavedení nového druhu povolení k pobytu, tzv. **zelené karty**.
- ❖ Hlavní výhodou je zjednodušení a zkrácení procedury vedoucí k zaměstnání cizince na území ČR, neboť **zelená karta kombinuje jak pobytový titul, tak pracovní povolení**.

Typy zelených karet:

A – pro kvalifikované pracovníky s vysokoškolským vzděláním a klíčový personál

B – pro pracovníky na pracovních pozicích s požadavkem minimálně na vyučení

C – pro ostatní

Účelem pobytu je zaměstnání na některé z pracovních pozic vedených v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zelených karet a žadatel splňuje požadované vzdělání a kvalifikaci.

Procedura vedoucí k vydání zelené karty:

- ❖ Zrušení povolení k získávání cizinců na volná pracovní místa
- ❖ Nahlášené volné pracovní místo, které se do 30 dnů neobsadí občany ČR, EU a rodinnými příslušníky (případně pracovní místo označené za vhodné pro klíčový personál MPO) se zařadí se souhlasem zaměstnavatele do evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zelených karet
- ❖ Žádost o vydání zelené karty se podává ke konkrétnímu pracovnímu místu v evidenci
Žádost se podává na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí, v určitých případech i na MV ČR
  - Lhůta pro vydání : 30 dní od doručení žádosti, závazné stanovisko MV ČR
  - Doba platnosti : 3 roky (A), 2 roky (B+C)
- ❖ Zelené karty typu A+B bude možné prodloužit max. o 3 roky (opakovaně).
- ❖ Po 1 roce lze požádat o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem.
- ❖ Platnost zelené karty skončí mimo jiné skončením pracovního poměru výpovědí / dohodou z důvodu uvedeného v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce či okamžitým zrušením dle § 56, pokud cizinci nebyla ve lhůtě 60 dnů ode dne skončení pracovního poměru vydána nová zelená karta.

Diskuse Poděkování

murad@peterkapartners.cz

PRAHA . BRATISLAVA . KYIV . SOFIA

www.peterkapartners.com